

Consumerism versus Capitalism?

B Martijn Vandenbroucke en Rita Calcoen, Amsab

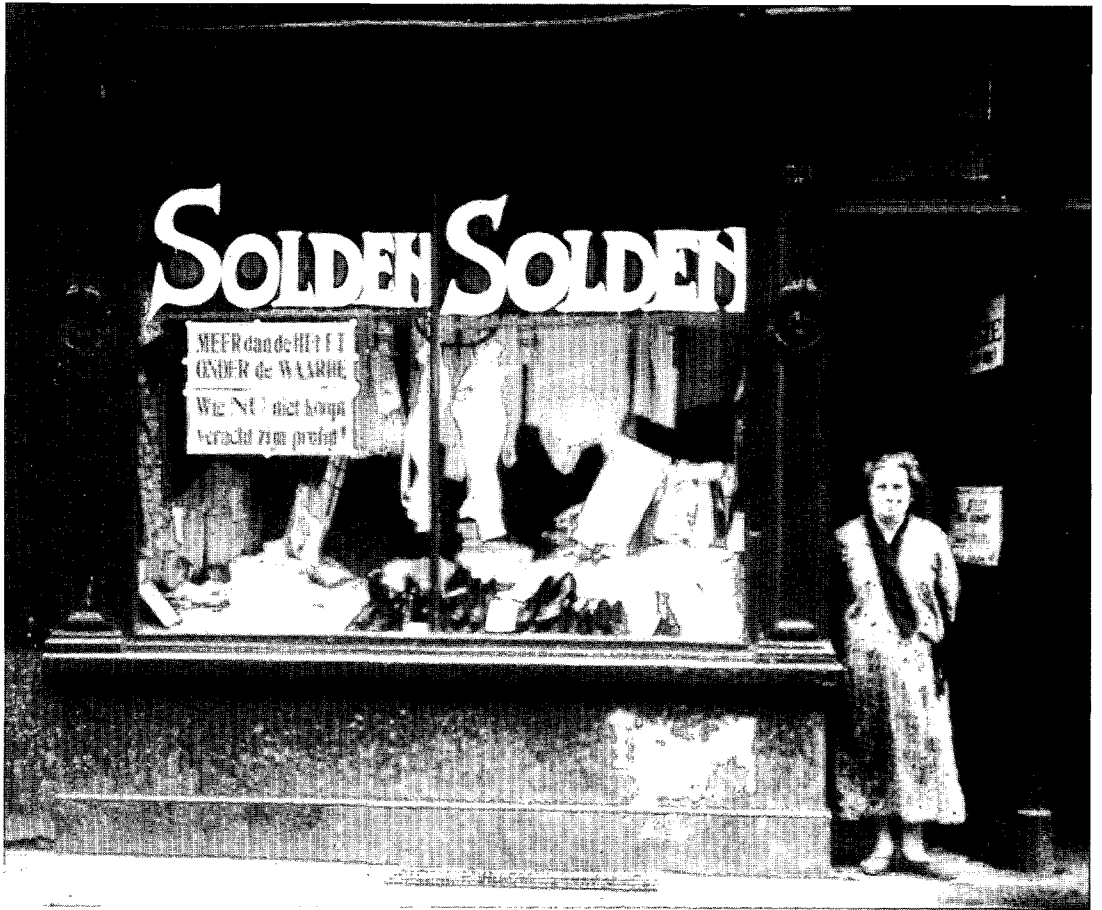
De coöperatie is niet enkel een ondernemingsvorm, zij is ook een levenswijze. Paul Lambert definieerde de coöperatie in *De coöperatieve doctrine* (1971) als "een onderneming opgericht en geleid door een vereniging van gebruikers, die in haar schoot de regels van de democratie toepast en die als rechtstreekse doelstelling zowel de dienstverlening aan haar leden als aan de gehele gemeenschap heeft." Hoewel haar wortels ons verder in het verleden kunnen terugvoeren, wordt de stichting van de Pioniers van Rochdale (1844) algemeen aanvaard als het startsein voor de internationale verspreiding van dit nieuwe sociaal-economische model. Al functioneerde de coöperatie binnen het kapitalistische systeem, toch bleef de internationale solidariteit er een belangrijk element van uitmaken, zoals blijkt uit de oprichting van de International Co-operative Council in 1895.

Het blijft echter de vraag of de coöperatie als beweging nog een toekomst heeft. Alvast in de armere gebieden in het Zuiden, waar solidariteit noodzakelijk is om te overleven, lijkt de coöperatie als sociaal-economisch model een tweede adem gevonden te hebben. Betreft het hier een begin van heropstanding van een initiatief uit de vorige eeuw om de economie onder controle van de samenleving te brengen of eerder een wanhoopspoging om de hegemonie van een elite te breken? Sinds een tiental jaar kan de coöperatieve beweging alvast rekenen op een steeds grotere belangstelling van wetenschappers uit diverse disciplines.

Hoewel niemand de anderhalve eeuw traditie van de coöperatieve beweging negeert, krijgt het verleden van die beweging weinig plaats in de nieuwe stroom aan publicaties. De coöperatie ontdoen van haar statuut van voetnoot in de sociale geschiedenis kan zowel ten goede komen aan de huidige ontwikkeling van die beweging als aan de meer algemene kennis over consumptie en 'self-help'. Uit recent onderzoek blijkt dat inzicht in omvang, evolutie en werking van de coöperatieve beweging essentieel is voor tal van andere onderzoeksvelden.

Van 16 tot 18 oktober organiseert Amsab een internationaal congres met de titel *Consumerism versus Capitalism? Co-operatives seen from an International Comparative Perspective*. Via vier thematische invalshoeken geeft het congres een aanzet tot een meer internationaal vergelijkende aanpak van het onderzoek naar de coöperatieve beweging (zie www.amsab.be/co/coop.htm).

In het kader van dit colloquium brengen we in Brood & Rozen een reportage uit 1925 over coöperatieve winkels in het Antwerpse. Het betreft foto's uit het deel van het omvangrijke archief van Wim Geldolf dat zich in Amsab-Centrum Antwerpen bevindt.

Antwerpen

Antwerpen

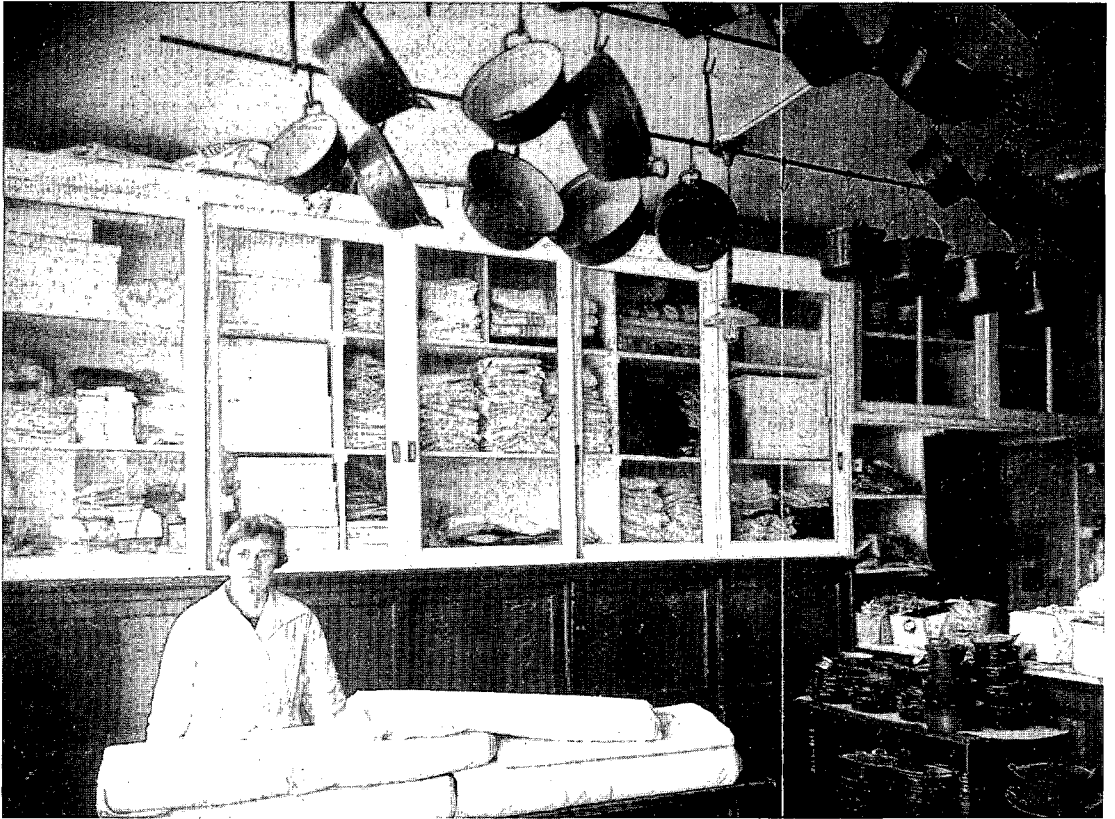
Schelle

Stabroek

Ekeren

Hoboken

Antwerpen

Boom

Kapellen

*De compactuszaal van het Archief en Documentatiecentrum voor
het Vlaams-Nationalisme (ADV) (foto Peter Maes, Gent)*